

Študent: mag. Uroš Bonšek

Študij: Primerjalni študij idej in kultur

Modul: Leksikologija, leksikografija, slovničarstvo

Predlagana mentorica: doc. dr. Mojca Žagar Karer

Delovni naslov doktorske disertacije: **Vloga terminološkega dogovora v terminologiji**

Danski terminolog Heribert Picht (v Nilsson 2001: 77) je nekoč dejal, da terminološko delo ne more biti *one-man-band-show* oziroma ni delo za enega samega človeka. Terminološko delo namreč zaradi enoznačnosti in zahteve po natančnosti poimenovanj zahteva aparat terminološkega dogovora.

Terminološki dogovor je ključni mehanizem stroke pri oblikovanju usklajene terminologije in predstavlja poimenovalni konsenz strokovnjakov določenega prodročja ter omogoča lažje in bolj učinkovito strokovno sporazumevanje. Seveda terminološki dogovor ni poljubne narave, ampak temelji na določenih kriterijih oziroma merilih, ki jih imenujemo terminološka načela. (Žagar Karer 2018: 235–49) Terminološki dogovor je nepogrešljiv tako pri ustvarjanju terminologije kot terminografskem delu, kot je priprava terminoloških slovarjev za različne stroke.

Žagar Karer (2018: 237) terminološki dogovor deli na *implicitni terminološki dogovor* – med več različnimi poimenovanji za en pojem se uveljavi v rabi pogostejši termin, in *eksplicitni terminološki dogovor* – termin se uveljavi kot posledica dogovora dovolj velike skupine relevantnih strokovnjakov.

V doktorski disertaciji nas bo zanimal eksplicitni terminološki dogovor, se pravi iskanje terminološkega konsenza v skupini strokovnjakov. Ko govorimo o konsenzu, Gilreath (1992: 137) terminološki dogovor razume kot konsenz brez vztrajnega nasprotovanja bistvenim vprašanjem in prizadevanje za upoštevanje stališč vseh zainteresiranih strani ter kot uskladitev morebitnih nasprotnih argumentov.

Glavni cilj doktorske disertacije je odgovoriti na vprašanja:

- Kakšna je vloga terminološkega dogovora v terminologiji?
- Kakšna mera konsenza je potrebna, da do dogovora pride in kolikšen je vpliv osebne in strokovne avtoritete za doseg konsenza?
- Kakšne so vloge in naloge jezikoslovca oziroma terminologa v terminološki delovni skupini?
- Kateri so tipi terminoloških dogovorov glede na komunikacijski kanal in kateri tip je najbolj učinkovit?
- Kakšne so metode dela pri terminološkem dogovoru?
- Kakšna sta optimalna sestava in število članov terminološke delovne skupine?

Metodologija in struktura doktorske disertacije

- V disertaciji, ki bo slonela na sinhronem pristopu, nas bo zanimala aktualna vloga terminološkega dogovora v terminologiji. Izhajali bomo iz tradicionalne opredelitve terminološke vede, upoštevali bomo pojmovni pristop, in se osredotočali na preskriptivno oziroma predpisovalno terminologijo.
- Doktorska disertacija bo sestavljena iz dveh delov. V teoretičnem delu bomo pregledali in analizirali razpoložljivo literaturo. V empiričnem delu bomo z *metodo opazovanja z udeležbo*, bolj natančno – z metodo opazovanja s pasivno udeležbo – del terminološke delovne skupine strokovnjakov.
- Zbrano gradivo bomo analizirali in ugotavljali različne načine terminoloških dogovorov glede na komunikacijski kanal, razlike med metodami dela, kot tudi obravnavali optimalne velikosti delovnih skupin, dinamiko znotraj delovnih skupin ter vpliv strokovne in osebne avtoritete pri končnem konsenzu. Opazovali bomo tudi vlogo terminologa v terminoloških delovnih skupinah.
- Na podlagi analiziranega gradiva in izsledkov bomo dopolnili ali na novo zastavili obstoječe teorije o vlogi terminološkega dogovora v terminologiji.

Literatura

FAJFAR, Tanja, ŽAGAR KARER Mojca, 2023: Ad hoc terminologija: analiza uporabe terminoloških načel v Terminološki svetovalnici na Terminologišču. *Slavistična revija*, 71/4. 369–384.

FELBER, Helmut, 1984: Terminology manual. Pariz: Unesco, Infoterm.

GILREATH, Charles T., 1992: Harmonization of Terminology – An Overview of Principles. Gainesville: Florand Corporation. 135–139.

JEMEC TOMAZIN, Mateja, 2015: Normativnost terminoloških slovarjev. Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis. *Obdobja* 34 (ur. Mojca Smolej). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 309–315.

NILSSON, Henrik, 2021: Distansering, elicitering och facilitering – det ”nya” terminologiarbetet? Rapport från NORDTERM 22. Helsingfors. 77–89.

ŽAGAR KARER, Mojca, 2011: Terminologija med slovarjem in besedilom: analiza elektrotehniške terminologije. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

ŽAGAR KARER, Mojca, 2018: Upoštevanje terminoloških načel v terminografski praksi. *Slavistična revija*, 66/2. Ljubljana. 235–249.